

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/117/2019
Identifikačné číslo spisu:	7608212188
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7608212188.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R., proti žalovanej V. naposledy trvalým pobytom v T., o zaplatenie nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 10C/66/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Co/60/2011 z 31. januára 2013, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní pokračuje na strane žalovanej s dedičmi pôvodne žalovanej neb. R.j, naposledy trvalým pobytom v T., a to s 1/J. trvalým pobytom v T., 2/ R., trvalým pobytom v T., 3/ S., 4/ R., trvalým pobytom v T.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom č. k. 10C/66/2008-135 z 3. novembra 2010 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala proti žalovaným (pôvodne aj proti žalovanému 2/ N.) náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.637, 78 eur s prísl. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na článok 19 ods. 1,2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Z.z., ust. § 11, § 13 ods. 1,2 a 3 uzavrel, že predmetom konania je právo na ochranu osobnosti maloletej žalobkyne, kde k zásahu do jej osobnostných práv malo dôjsť vyjadrením žalovanej 1/ ako zamestnankyne žalovanej 2/. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je to, že došlo k neoprávnenému zásahu a to, že tento zásah je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. V dôsledku vznesenej námietky premlčania žalovanou 1/ sa súd prvej inštancie poukazom na ust. § 100 ods. 1 a § 101 Občianskeho zákonníka predovšetkým zaoberal danou námietkou. Uzavrel, že právo na ochranu osobnosti je osobnostným právom, ktoré vzhľadom na svoju povahu a funkciu je síce z premlčania vylúčené, avšak prostriedkami ochrany práva na ochranu osobnosti sú morálne zabezpečenie a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch a pokiaľ sa týka nároku na nemajetkovú ujmu, aj keď ide o satisfakciu v oblasti osobnostných práv, jej účelom je zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a preto ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré už premlčeniu podlieha. V tejto súvislosti poukázal aj na

rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 2 Cdo/278/2007 (R 75/2008), podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jednej z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. K neoprávnenému zásahu do osobnostných práv maloletej žalobkyne malo dôjsť zo strany žalovanej 1/ dňa 11.10.2004 a následky tohto zásahu mali podľa vyjadrenia zákonnej zástupkyne maloletej trvať aj naďalej, najdlhšie však do preloženia žalobkyne na inú základnú školu, t.j. do 12.11.2004. Žalobkyňa mohla vzhľadom na to prvýkrát uplatniť svoj žalobný nárok v nasledujúci deň. Premlčacia doba teda začala plynúť dňom 13.11.2004 a keďže právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnejpremlčacej dobe, ktorá v danom prípade uplynula dňom 13.11.2007 a žalobný návrh bol na súde podaný až dňa 27.8.2008, stalo sa tak po uplynutí 3-ročnej všeobecnej premlčacej doby. Mal za to, že v danej veci nedošlo ani podaním trestného oznámenia k zastaveniu premlčacej doby z dôvodu, že predmetom tohto konania je náhrada nemajetkovej ujmy (teda nie náhrada škody), o ktorej nie je možné v trestnom konaní rozhodnúť, avšak pokiaľ by aj počas trestného konania premlčacia doba spočívala, šlo by o predĺženie tejto doby len o dobu mesiaca a pol. Vo vzťahu k žalovanému 2/ uzavrel, že v konaní nie je pasívne legitimovaný.

2. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozsudkom z 31. januára 2013 sp.zn. 4Co/60/2011 rozhodol tak, že: a/ pripustil späťvzatie žaloby proti N. (pôvodne ako žalovaný 2/), zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa tohto žalovaného a konanie proti žalovanému 2/ zastavil; b//náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ účastníkom nepriznal; c/ vo zvyšujúcej časti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o premlčaní žalobkyňou uplatňovaného práva na náhradu nemajetkovej ujmy s poukazom na žalovanou vznesenú námietku premlčania.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, z dôvodu, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a z dôvodu, že podľa nej rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dané dovolacie dôvody zdôvodnila nesprávne zisteným skutkovým stavom súdom prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu vo vzťahu k posúdeniu plynutia premlčacej doby.

4. Pôvodne žalovaná (R.) sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) na základe oznámenia žalobkyne zistil, že žalovaná R., dňa XX.XX.XXXX zomrela, teda počas prebiehajúceho dovolacieho konania. Vykonaným šetrením bolo zistené, že dedičskú vec prejednával súdny komisár, notárka JUDr. Erika Lukáčová.

6. Z uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves (prostredníctvom notárky JUDr. Eriky Lukáčovej) z 7. januára 2020, č.k. 5 D 166/2019-28, 4Dnot 318/2019 vyplýva, že dedičmi po poručiťke (žalovanej R.) sú jej pozostalý manžel a deti, a to: 1/ J., trvalým pobytom v T. Y., 2/ R., trvalým pobytom v T., 3/ S., trvalým pobytom v T., 4/ R., trvalým pobytom v T.

7. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) rozhodol v zmysle § 64 CSP o pokračovaní v dovolacom konaní s právnymi nástupcami žalovanej.

8. Dovolanie bolo podané 3. mája 2013, t. j. za účinnosti O. s. p. v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016: „Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované“. Z citovaného ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP je zjavné, že účinky dovolania podaného za účinnosti zák. č. 99/1963 Zb., Občianskeho súdneho poriadku zostali zachované aj po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku, ktorého ustanovenia dovolací súd ďalej aplikoval, pričom skúmal, či sú splnené všetky podmienky dovolacieho konania. Po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, dovolací súd skúmal, či je splnená podmienka povinného zastúpenia dovolateľky advokátom v dovolacom konaní, tak ako to

vyžaduje ust. § 429 CSP, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa ust. § 447 písm. e) CSP odmietnuť.

9. Z obsahu spisu bolo zistené, že keďže dovolanie žalobkyne nespĺňalo zákonné náležitosti, súd prvej inštancie uznesením zo 9. mája 2013 vyzval žalobkyňu na odstránenie väd tohto podania, poučil ju o náležitostiach dovolania v zmysle § 241 ods. 1 a 4 O.s.p. v spojení s § 42 ods. 3 O.s.p., ako aj o možnosti požiadať o ustanovenie advokáta Centrom právnej pomoci podľa § 30 O.s.p. Poučil ju aj o následkoch nerešpektovania tejto výzvy. Žalobkyňa v zmysle poučenia požiadala o ustanovenie advokáta Centrum právnej pomoci. Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov jej rozhodnutím z 20. októbra 2014 sp.zn. 2N 6494/13 - 2004/14- KaPO, R.z.: 62064/2014 nárok na poskytnutie právnej pomoci priznalo a určilo jej advokáta JUDr. Jána Burociho (so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Chrapčiakova 7) na jej zastupovanie v dovolacom konaní. Následne bolo dovolaciemu súdu doručené oznámenie zo dňa 20. januára 2015 o skončení právneho zastupovania v dovolacom konaní advokátom JUDr. Jánom Burocim, pričom k odvolaniu plnej moci došlo zo strany žalobkyne.

10. V dôsledku vzniku absencie zákonnej podmienky vzťahujúcej sa na dovolacie konanie, a to povinného právneho zastupovania, Najvyšší súd listom z 6. mája 2015 sp. zn. 4 Cdo 76/2015 vrátil spis Okresnému súdu Spišská Nová Ves Prešov aby opätovne uznesením vyzval dovolateľku na odstránenie nedostatku povinného právneho zastúpenia v predmetnom dovolacom konaní a zároveň ju poučil o spôsobe odstránenia tohto nedostatku, poučiť ju aj podľa § 30 O.s.p. a tiež ozrejmiť skutočnosť, že pre potreby dovolacieho konania je treba opätovne žiadať Centrum právnej pomoci o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov, lebo jej predchádzajúce zastúpenie zaniklo odvolaním z jej strany a tiež o následkoch nerešpektovania tejto výzvy. Súd prvej inštancie uznesením (v poradí druhým) z 25. mája 2013 uložil žalobkyni povinnosť odstránenie väd jej podania (dovolania), poučil ju o náležitostiach dovolania v zmysle § 241 ods. 1 a 4 O.s.p. v spojení s § 42 ods. 3 O.s.p., ako aj o možnosti požiadať o ustanovenie advokáta Centrom právnej pomoci podľa § 30 O.s.p. Poučil ju aj o následkoch nerešpektovania tejto výzvy. Žalobkyňa v zmysle poučenia opätovne požiadala o ustanovenie advokáta Centrum právnej pomoci. Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov rozhodnutím z 23. decembra 2015 sp.zn. 2 N 6494/13-8090/15- KaPO žiadateľke odňalo nárok na poskytovanie právnej pomoci v konaní pred súdom v právnej veci dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č.k. 4Co/60/2011 zo dňa 31. januára 2013. Opravný prostriedok žalobkyne proti uvedenému rozhodnutiu Centra právnej pomoci bol odmietnutý uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 10Sp/11/2016-14 z 30. mája 2016 č.l. 255), ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 5. augusta 2016.

11. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 10C/66/2008-262 (v poradí tretím) z 21. septembra 2016 vyzval žalobkyňu na predloženie plnomocenstva udeleného právnenému zástupcovi na zastupovanie v dovolacom konaní a zároveň ju poučil, že v prípade, pokiaľ nedoplní dovolanie v súlade s uvedenými pokynmi a v lehote určenej súdom dovolací súd podľa § 447 CSP jej dovolanie odmietne. Opravný prostriedok žalobkyne proti uvedenému rozhodnutiu bol uznesením Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 1Co/372/2017 (č.l. 294) odmietnutý, pričom právoplatnosť nadobudlo dňa 28. apríla 2018. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 10C/66/2008-307 (v poradí štvrtým) z 27. júla 2018 vyzval žalobkyňu na predloženie plnomocenstva udeleného právnenému zástupcovi na zastupovanie v dovolacom konaní.

12. Z obsahu spisu bolo zistené, že Krajský súd v Košiciach v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelárie Prešov, sp.zn. 2N 6494/13-8090/15- KaPO, r.z.: 63737/2015 zo dňa 23.decembra 2015, vydal dňa 28. novembra 2018 rozsudok pod sp. zn. 7S/19/2017-65, ktorým správnu žalobu žalobkyne zamietol. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 19. marca 2019. Uznesením č. k. 10C/66/2008-331 (v poradí piatym) z 17. mája 2019 vyzval súd prvej inštancie žalobkyňu, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia predložila dovolanie spísané a podpísané právny zástupcom a zároveň ju poučil o tom, že dovolací súd dovolanie podľa ust. § 447 písm. e/ zák. č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietne, ak v lehote určenej súdom dovolanie o náležitosti uvedené vo výzve nedoplní.

13. Dovolací súd šetrením zistil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp.zn. 10Sžk 19/2019

z 28. apríla 2020, kasačnú sťažnosť sťažovateľky (dovolateľky) smerujúcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/19/2017-65 z 28. novembra 2018, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci, kancelárie Prešov, sp.zn. 2N 6494/13-8090/15- KaPO, r.z.: 63737/2015 zo dňa 23.decembra 2015, zamietol.

14. Najvyšší súd uznesením č.k. 5 Cdo 117/2019 z 28. augusta 2020 vyzval žalobkyňu na predloženie plnomocenstva udeleného právnomu zástupcovi na zastupovanie v dovolacom konaní a na predloženie dovolania spísaného a podpísaného právnym zástupcom a zároveň ju poučil, že v prípade, pokiaľ nedoplní dovolanie v súlade s uvedenými pokynmi a v lehote určenej súdom dovolací súd podľa § 447 CSP jej dovolanie odmietne. Žalobkyňa podaním zo dňa 11. augusta 2020 najvyššiemu súdu oznámila, že toho času si nemôže dovoliť zaplatiť právneho zástupcu nakoľko je na materskej dovolenke.

15. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 241 ods. 1 vyžadoval ako jednu z podmienok dovolacieho konania povinné zastúpenie dovolateľa advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Táto podmienka dovolacieho konania zostala zachovaná i podľa novej právnej úpravy (§ 429 ods. 1 CSP), ktorá jej nesplnenie sankcionuje odmietnutím dovolania.

16. Pretože dovolateľka neodstránila procesný nedostatok podmienky dovolacieho konania, dovolací súd jej dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 447 písm. e) CSP, odmietol.

17. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 256 ods. 1 CSP tak, že žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalobkyňa, pôvodne žalovanej v dovolacom konaní žiadne trovy dovolacieho konania preukázateľne nevznikli.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.